

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

FRANCOUZSKÁ CITOSLOVCE V KORPUSU INTERCORP A JEJICH
PŘEKLADY DO ČEŠTINY

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Autor práce: Zora Jelínková

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2020

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 31. července 2020

Zora Jelínková

Mé poděkování patří především doc. PhDr. Janu Radímskému, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a cenné rady, které mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

ANOTACE

Bakalářská práce „*Francouzská citoslovce v korpusu InterCorp a jejich překlady do češtiny*“ si klade za cíl srovnat použití francouzských citoslovcí a jejich českých ekvivalentů v textu. Práce je rozdělena na dvě části.

První část porovnává definice slovního druhu citoslovcí z českých i francouzských gramatik a následně se věnuje obecné teorii překladu. Druhá část se zabývá samotnou analýzou vybraných citoslovcí z korpusu InterCorp.

Klíčová slova: citoslovce, překlad, francouzština, paralelní korpus, InterCorp

ABSTRACT

This Bachelor's thesis focuses on analysis of the French interjection translation into Czech.

The work is divided into two main parts, theoretical and practical. The first one contains a description of the Czech and French approaches to interjection and then methodology of translation. The second part consists of the analysis of interjection translations itself.

Key words: interjection, translation, French, parallel corpus, InterCorp

OBSAH

ÚVOD	5
1 TEORETICKÁ ČÁST	6
1.1 Definice slovního druhu citoslovce	6
1.1.1 Definice citoslovcí v českém jazyce	6
1.1.2 Definice citoslovcí ve francouzském jazyce	9
1.2 Závěr	13
1.3 Překladatelské postupy	14
1.3.1 Výpůjčka (borrowing)	15
1.3.2 Kalk (calque)	15
1.3.3 Doslovný překlad (literal translation).....	15
1.3.4 Transpozice (transposition)	16
1.3.5 Ekvivalence (equivalence)	17
1.3.6 Adaptace (adaptation).....	18
1.3.7 Koncentrace (concentration)	19
1.3.8 Diluce (dilution)	19
1.3.9 Étoffement	20
1.3.10 Dépouillement	20
1.3.11 Modulace (modulation)	21
1.3.12 Vypuštění výrazu a chybějící překlad	21
1.4 Závěr	22
2 Závěr.....	22
1. PRAKTICKÁ ČÁST	24
2.1 Metoda zkoumání.....	24
2.1.1 Český národní korpus.....	24
2.2 Vybraná citoslovce.....	25

2.2.1 Citoslovce z kategorie <i>jurons</i>	26
2.2.2 Onomatopoická citoslovce	30
2.2.3 Ostatní vybraná citoslovce	34
ZÁVĚR	42
RÉSUMÉ	45
BIBLIOGRAFIE	48

ÚVOD

Předkládaná bakalářská práce se zabývá francouzskými citoslovci a jejich překlady do češtiny. Hlavním cílem práce je analyzovat používání francouzských citoslovcí a porovnat je s jejich českými překlady.

Práce je klasicky rozdělená do dvou hlavních kapitol, z nichž každá je dále členěná podle jejího obsahu.

První, teoretická část je rozdělená na dvě hlavní kapitoly. První z nich se zabývá podrobnými definicemi slovního druhu citoslovcí. Citoslovce jsou zde co nejpřesněji popsány z českých gramatik a učebnic. Poté je tento slovní druh rozebrán z francouzského pohledu. Vypsány budou různá dělení i odlišné přístupy k chápání citoslovcí, k zajištění co nejlepšího náhledu na problematiku definicí tohoto slovního druhu. Ve druhé kapitole teoretické části práce bude stejně podrobně popsána obecná metodologie překladu. Dělení způsobů překládání má taktéž vlastní odlišnosti. Tato práce čerpá ze dvou různých způsobů dělení, jejichž jednotlivé překladatelské metody budou vypsány pro zachycení rozdílů v přístupu k metodologie překladatelství.

Praktická část práce je taktéž rozdělena do dvou kapitol. Nejprve v ní bude představen paralelní korpus InterCorp, nástroj, s jehož pomocí bude zpracována následná analýza citoslovcí a práce s ním. V druhé kapitole, obsahově rozsáhlejší, budou jednotlivá citoslovce vyhledávaná v korpusu, analyzovaná a následně rozdělená do skupin. Součástí jejich analýzy bude porovnání jejich použití v kontextu s jejich slovníkovou definicí a rozbor překladatelské metody použité v konkrétních případech.

Na konec budou shrnuty a vyhodnoceny zjištěné výsledky, z nichž bude zpracován závěr práce.

S ohledem na rozsah a časovou náročnost práce se nebudeme zabývat vývojem citoslovcí a jejich překlady, i přes jeho potenciální přínos pro analýzu jejich významu. Z téhož důvodu nebudou v práci podrobně popsána všechna zmíněná citoslovce. Samotný seznam, ze kterého práce čerpá, není úplným výčtem všech existujících citoslovcí ve francouzštině.

Překlady zmiňované v práci pocházejí z textů jazykového korpusu InterCorp. Je tedy možné, že analýzy překladů čerpající z jiných zdrojů mohou poskytnout odlišné výsledky.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Definice slovního druhu citoslovce

1.1.1 Definice citoslovcí v českém jazyce

Přestože, že jsou citoslovce zařazena ve všech výčtech slovních druhů, ve školách bývají často odbytá zjednodušenou definicí a dále přehlížená. Podle základní definice se tento slovní druh řadí mezi neohebné a vyjadřuje pocity a zvuky. Podle základní definice se citoslovce řadí mezi slovní druhy neohebné a vyjadřují pocity a zvuky. Tato definice a jejich řazení mezi slovní druhy je ale komplexnější. Různé zdroje se v jejich definici více méně shodují. Miroslav KOMÁREK dělí slovní druhy na základní (podstatná jména, přídavná jména, slovesa a příslovce) a nezákladní (zájmena, číslovky, předložky, spojky, částice a citoslovce). Citoslovce se zde řadí k nezákladním slovním druhům a jako taková mají specifické vlastnosti. I přesto, že jsou základním slovním druhům blízka, liší se převážně tím, že na rozdíl od ostatních základních slovních druhů jsou v přímé závislosti na pozici mluvčího.

Z tohoto pohledu existují podle Miroslava KOMÁRKA tři typy citoslovcí v závislosti na tom, jestli vyjadřují vztah mluvčího k mluvčímu, k posluchači, nebo k předmětu. Jestliže vyjadřují vztah mluvčího k mluvčímu, jedná se o citoslovce expresivní neboli emocionální. Vztah mluvčího k posluchači znázorňují citoslovce apelová, tzv. kontaktová. V posledním případě, kdy citoslovce znázorňují vztah mluvčího k předmětu, se jedná o citoslovce napodobující čili onomatopoická.

Podle Miroslava KOMÁRKA jsou v první řadě citoslovce jednotkou nezávislou, tzn. tvořící samostatnou výpověď. V druhé řadě ale dokážou fungovat i místo jiných slovních druhů. Jako příklad uvádí „*žbluňk zaznělo do ticha*“, nebo „*kámen žbluňk do vody*“. V obou případech funguje citoslovce „*žbluňk*“ jako jiný slovní druh. V prvním případě zaujímá „*žbluňk*“ pozici a funkci podstatného jména a zároveň splňuje i jeho význam. Ve druhém případě zastává funkci slovesa a s taktéž plnohodnotným významem. Právě díky této vlastnosti a zejména díky jejich schopnosti morfologických změn jsou citoslovce tak blízka základním slovním druhům.

Jejich význam je tedy určen přímo v daném kontextu a může se s ohledem na tuto skutečnost měnit.

Další vlastnost, která je citoslovcím vlastní, a na kterou poukazuje Josef HENDRICH, je určitá volnost grafického zápisu. Například kohoutí citoslovce „kykyryky“ může podle *Slovníku spisovné češtiny* existovat i s grafickou podobou „kikiriki“.¹

Grafická podoba citoslovcí není univerzální pro všechny jazyky. Odráží pouze ústní projev mluvčích v daném jazyce, který může mít přes stejnou podobu odlišný význam (v jiném jazyce). Například české citoslovce tišení „pst“, je ve francouzštině projevem snahy o upoutání pozornosti jiného mluvčího.

1.1.1.1 Expresivní neboli emocionální citoslovce

Citoslovce emocionální neboli expresivní vyjadřují pocit, náladu, nebo emoci mluvčího. Jedná se tedy o jazykové projevy, které mají v závislosti na kontextu schopnost ovlivnit vyznění celé situace. Velmi často se citoslovce z této skupiny vyznačují tím, že nemají jednoznačně vymezený význam. Význam těchto citoslovcí se mění v závislosti na kontextu, postoji mluvčího a situaci. Různé významy těchto citoslovcí od sebe bývají rozlišovány intonací. Jako příklad uvádí Miroslav KOMÁREK různorodost významu citoslovce „á“. Toto konkrétní citoslovce je schopné vyjadřovat rozdílné, až protichůdné emoce mluvčího, poněvadž samo o sobě nevyjadřuje žádnou specifickou emoci. Pro jeho explicitnost je potřeba kontextu, např. „Á, to je pěkné“ pro libost a zároveň i nespokojenost a „Á, to jsi ty“ pro lhostejnost nebo překvapení v závislosti na síle hlasu. Řada citoslovcí vyjadřuje určité emoce přímo, bez potřeby dodatečného určování kontextem. Jako např. „heč“ pro triumf, nebo „au“ pro bolest.²

1.1.1.2 Apelová neboli kontaktní citoslovce

Další skupinou citoslovcí, kterou zde Miroslav KOMÁREK definuje, jsou citoslovce kontaktní. Tato skupina zahrnuje několik podskupin, do kterých patří všechna citoslovce, která mají za úkol znázornit určitý kontakt mezi mluvčím

---

¹ *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. 2. vyd., opr. a dopl. Praha: Academia, 1994. str. 158.*

² *KOMÁREK, Miroslav. Mluvnice češtiny: vysokošk. učebnice pro stud. filozof. a pedagog. fakult aprobace čes. jazyk. Praha: Academia, 1986 str 242-244 a 249*

a adresátem. Jedná se například o citoslovce otázková jako například „*vid*“, pozdravová „*ahoj*“, nebo citoslovce používaná pro kontakt se zvířaty jako „*aport!*“, „*čiči*“ a další.³

1.1.1.3 Napodobující neboli onomatopoická citoslovce

Poslední skupinou citoslovcí definovanou Miroslavem KOMÁRKEM jsou tzv. citoslovce zvukomalebná (onomatopoická). Do této skupiny se řadí citoslovce vyjadřující zvuky vlastní různým původcům. Typickými zástupci této skupiny jsou zvuky zvířat jako již zmíněné „*kykyryky*“, ale také například zvuky předmětů neživotných jako „*vrz vrz*“ atp.⁴

I přesto, že tento druh citoslovcí znázorňuje zvuky zvířat nebo strojů, které jsou pro různé jazyky stejné, jejich grafická podoba se liší. Přepis určitého zvuku každý jazyk přizpůsobil vlastnímu systému. Tato skutečnost potvrzuje fakt, že grafická forma citoslovcí není jejich přesným přepisem, ale pouze přibližným obrazem, který se mění s každým jazykem.⁵ Zjevné je to především na příkladech zvukomalebných citoslovcích, které představují zvuky zvířat. Francouzské citoslovce „*cocorico*“ neodpovídá českému „*kykyryky*“ i přesto, že zvuk vydávaný zvířetem je totožný.

---

³ KOMÁREK, Miroslav. *Mluvnice češtiny: vysokošk. učebnice pro stud. filozof. a pedagog. fakult aprobace čes. jazyk*. Praha: Academia, 1986, str.249

⁴ KOMÁREK, Miroslav. *Mluvnice češtiny: vysokošk. učebnice pro stud. filozof. a pedagog. fakult aprobace čes. jazyk*. Praha: Academia, 1986, str 247 a 248

⁵ HENDRICH, Josef, Otomar RADINA a Jaromír TLÁSKAL. *Francouzská mluvnice*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. str. 550

1.1.2 Definice citoslovcí ve francouzském jazyce

Označení a definice francouzských citoslovcí se různí. Většinou bývají označovány jako „interjection“, ale například André GOOSSE a Maurice GRÉVISSE je označují jako „mot-phrase“. V jejich definici je interjection pouze jednou částí mnohem širší skupiny definované jako mot-phrase. Jinde jsou tato dvě označení postavená na stejnou úroveň.

Claude BURIDANT poukazuje na fakt, že i přesto, že mnohdy bývají francouzská citoslovce mylně považována pouze za onomatopoeie, je definice tohoto slovního druhu mnohem komplexnější.⁶

1.1.2.1 Interjection

Pod heslem *interjection* je v Trésor de la langue française informatisé (TLFI) uvedena tato definice: „*Mot invariable, autonome, inséré dans le discours pour exprimer, d'une manière vive, une émotion, un sentiment, une sensation, un ordre, un appel, pour décrire un bruit, un cri.*“⁷ Podle této definice je tedy interjection samostatné slovo zapojené do promluvy, které buď vyjadřuje emoci, pocit, prožitek, rozkaz, nebo výzvu, anebo popisuje daný zvuk či výkřik. Jejich tvar je zde rozdělen do několika kategorií podle jejich původu.

Blíže se na interjections zaměřuje Claude BURIDANT a po shromáždění různých definicí u nich rozlišuje tři základní skupiny:

1. Exclamations
2. Onomatopées
3. Signaux

Zařazení interjections mezi slovní druhy bylo v minulosti komplikované a dříve dokonce patřily pod příslovce. Dále také zmiňuje, že interjections jsou neuzavřenou třídou odkud plyne komplikovanost jejich definice⁸ a vzhledem k neustálému vývoji jazyka je tato neuzavřenost pochopitelná. Dalším důvodem je široká škála původu jednotlivých interjections, která jsou nejenom onomatopoeická slova, ale i jazykové

---

⁶ Přeloženo z BURIDANT, Claude, *L'interjection: jeux et enjeux. Langages*, 40(161), 3-9. 2006

⁷ Trésor de la langue française informatisé, dostupné z <http://atilf.atilf.fr/>

⁸ Přeloženo z BURIDANT, Claude, *L'interjection: jeux et enjeux. Langages*, 40(161), 3-9. 2006

projevy vytvořené z původně jiných slovních druhů. Velikou roli ve složitosti jejich definice pro něj hraje i velké množství skutečností, které interjections popisují.

1.1.2.1.1 Exclamations

Exclamations podle něj vyjadřují pocity a projevy vůle.

1.1.2.1.2 Onomatopées

U onomatopée upozorňuje Claude BURIDANT na fakt, že u nich existují dvě roviny. Jednak zvuk samotný a potom jeho přepis. Grafický zápis onomatopoických slov totiž odpovídá skutečnému zvuku pouze rámcově. Je potřeba vymezit tento rozdíl, protože zdroj zaznamenaného zvuku jej sice vydává, ale teprve mluvčí z něj při převedení do jazyka udělá slovo.⁹

1.1.2.1.3 Signaux

Signaux jsou v jeho definici označování, vztahující se ke kontextu.

1.1.2.2 Mot-phrase

„Mot-phrase est un mot invariable qui sert ordinairement à lui seul de phrase.“¹⁰

Mot-phrase je tedy v překladu neohebné slovo sloužící samo o sobě jako věta. Některé imperativní tvary sloves jako „*tiens!*“ („*na*“/“*tu máš*“) a „*voyons!*“ („*podívejme se*“) ztratily původní hodnotu imperativu a nyní jsou považovány za mot-phrase. Francouzská věta v imperativu si sice postačí bez podmětu, jako například „*partez!*“ („*odejděte*“) nebo „*obéissez!*“ („*poslechněte*“). Ale ne všechny tyto imperativní tvary sloves se dají považovat za mot-phrase i přesto, že existují samy o sobě. Na rozdíl od klasických lexikálních jednotek francouzštiny, mají tendenci neodpovídat tradičním fonetickým pravidlům a mohou se tedy skládat pouze ze souhlásek. Stejně jako u českých citoslovcí

---

⁹ Přeloženo z BURIDANT, Claude, *L'interjection: jeux et enjeux. Langages*, 40(161), 3-9. 2006

¹⁰ Přeloženo z GOOSSE, André a Maurice GREVISSE. *Le Bon usage: Grévisse langue française. Paris: De Boeck Supérieur, 2016, str. 1533*

je možné zaznamenat odlišnosti v zápisu některých z mot-phrase („psst“ a „psstt“). I přes jejich název je možné, že jsou součástí delší věty. Často na začátku, nebo na konci.¹¹

Definované mot-phrase dále dělí na mot-phrase essentiel a accidentel, přičemž mot-phrase accidentel se dále dělí na tři skupiny. Rozdíl mezi mot-phrase essentiel a mot-phrase accidentel je podle nich v počtu funkcí. Zatímco mot-phrase essentiel má pouze jednu funkci, mot-phrase accidentel jich naplňuje více. Stejnému dělení u nich podléhá i locution-phrase.

Mot-phrase accidentel rozdělují André Goosse a Maurice Grévisse na následující tři typy:

1. Mot-phrase objectif
2. Mot-phrase subjectif
3. Mot-phrase suggestif

Kromě bližší definice jednotlivých druhů mot-phrase André GOOSSE a Maurice GRÉVISSE věnují zvláštní pozornost zařazení „oui“/„non“/„si“ a francouzských pozdravů, které řadí do mot-phrase.

1.1.2.2.1 Locution phrase

Locution-phrase definují André GOOSSE a Maurice GRÉVISSE jako jednotku stejných vlastností jako je mot-phrase. Na rozdíl od mot-phrase se však jedná o větu složenou z několika slov. Jako celek již ale ztratila svou gramatickou hodnotu. Určení kdy už se jedná o locution-phrase je podle nich obtížné a záleží na situaci. Je totiž možné, že i zdánlivě obyčejná věta by mohla pod tuto definici spadat.¹²

1.1.2.2.2 Mot-phrase subjectif

Podle André GOOSSE a Maurice GRÉVISSE je mot-phrase subjectif používáno při kontaktu mezi mluvčími. Ať už se jedná o přivítání, upozornění, nebo odpověď na předchozí podnět. Jako příklady nejběžnějších mot-phrase subjectif uvádějí: „*allo*“ („*halo*“), „*bonjour*“ („*dobry den*“), „*bonsoir*“ („*dobry večer*“), „*chut*“ („*pst*“) atd. Kromě nich se také zmiňují i o příslovcích fungujících ve větě. Některé jako „*certes*“

---

¹¹ Přeloženo z GOOSSE, André a Maurice GREVISSE. *Le Bon usage: Grévisse langue française*. Paris: De Boeck Supérieur, 2007, str 1413

¹² Přeloženo z GOOSSE, André a Maurice GREVISSE. *Le Bon usage: Grévisse langue française*. Paris: De Boeck Supérieur, 2007, str 1413

(„jistě“) nebo „peut-être“ („možná“/„snad“) mohou stát samostatně, a tudíž mít hodnotu mot-phrase. Stejně jako v českých gramatikách upozorňují na fakt, že význam některých z těchto mot-phrase „ah“ atp. se může měnit. Až v souvislosti s daným kontextem a použitou intonací lze u nich definovat jejich význam.

1.1.2.2.3 Mot-phrase objectif

Mot-phrase objectif stojí podle definice z *Le Bon usage* na stejné úrovni jako interjection. Podle André GOOSSE a Maurice GRÉVISSE se jedná o vyjádření emocí a pocitů. Jde o zcela subjektivní projev mluvčího. Patří sem projevy jako „aïe“ (au), „miam miam“ („mňam mňam“), „ouf“ („uf“) atd.¹³

Na rozdíl od ostatních druhů mot-phrase, které vymezují, se podle nich tento mění v čase a místě, což je projevem odlišného vývoje jazyka v různých oblastech. Dále u tohoto typu mot-phrase autoři vyzdvihují dvě větší podskupiny – invocations a jurons.

1.1.2.2.3.1 Invocations

Invocations (vzývání) jsou případy dovolávání se vyšších sil ať už z jakéhokoli důvodu. „mon Dieu“ („můj bože“), „ciel“ („nebesa“), „Dieu merci“ („díky bohu“) atd.

1.1.2.2.3.2 Jurons

Do skupiny označené jako jurons patří nadávky samy o sobě, ale také zkomolené tvary původních invocations. Jako příklad uvádějí mimo jiné „sacrebleu“ a „sapristi“.

1.1.2.2.4 Mot-phrase suggestif

Tak, jak je definováno v *Le Bon usage* odráží mot-phrase suggestif různé zvuky a projevy, jedná se tudíž o přibližnou interpretaci daného zvuku tak, jak jej mluvčí vnímá.¹⁴ Zástupci této kategorie mot-phrase jsou onomatopoická slova.

---

¹³ Přeloženo z GOOSSE, André a Maurice GREVISSE. *Le Bon usage: Grévisse langue française*. Paris: De Boeck Supérieur, 2007, str 1415

¹⁴ Přeloženo z GOOSSE, André a Maurice GREVISSE. *Le Bon usage: Grévisse langue française*. Paris: De Boeck Supérieur, 2007, str 1405

1.2 Závěr

Z této části práce vyplývá, že slovní druh citoslovcí je obtížně definovatelným a je na něj nahlíženo rozdílnými způsoby. Zřejmé je především, že se jeho definice liší nejenom ve francouzském a českém pojetí, ale také, že neshody panují v pohledech jednotlivých jazykovědců. Tyto rozdíly v dělení, ale i v samotných definicích citoslovcí, způsobují nejednoznačnost citoslovcí jako slovního druhu a velkou volnost v jejich chápání, což může zapříčinit problematičnost jejich překladu.

1.3 Překladatelské postupy

Před samotným porovnáním překladů francouzských citoslovcí do češtiny, je nejdříve potřeba shrnout různé způsoby překladu. Cílem překladatele je převést sdělení ze zdrojového jazyka tak, aby bylo srozumitelné pro mluvčího cílového jazyka. Způsobů, jak lze k překladu přistupovat, je několik a často se vzájemně doplňují a překrývají. Jejich použití se liší v závislosti na typu textu, na zdrojovém a cílovém jazyce, ale i na záměru překladatele. Překladatelské postupy podléhají i různým dělením. Například Jean-Paul VINAY a Jean DARBELNET definují 7 následujících metod překladu:

- 1 Výpůjčka
- 2 Kalk
- 3 Doslovný překlad
- 4 Transpozice
- 5 Modulace
- 6 Ekvivalence
- 7 Adaptace¹⁵

Ve své učebnici francouzštiny Alena TIONOVÁ definuje překladatelských metod šest:

- 1 Transpozice
- 2 Koncentrace
- 3 Diluce
- 4 Étoffement
- 5 Dépouillement
- 6 Modulace¹⁶

Tyto dva seznamy překladatelských metod, mají společný pouze jeden postup a tím je modulace. V nadcházející části budou všechny tyto metody popsány, tak jak je definují autoři.

- ¹⁵ přeloženo z VINAY, J.-P a Jean DARBELNET. *Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation*. Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1995.str 31-40

- ¹⁶ TIONOVÁ, Alena. *Francouzština pro pokročilé*. Praha: SPN, 1992. Jazykové učebnice pro veřejnost. Str 284-311

1.3.1 Výpůjčka (borrowing)

Prvním z překladatelských metod, které zmiňují Jean-Paul VINAY a Jean DARBELNET je výpůjčka. Jedná se přenesení výrazu ze zdrojového jazyka do cílového. Překladatelé se mohou uchýlit k výpůjčkám pro zachování kulturního rázu, nebo ze stylistických důvodů. Například anglické slovo „*coroner*“ je použito stejně i ve francouzských překladech, protože stejně jako u mnohých jiných výrazů je takováto výpůjčka jednodušší a přesnější než hledání upokojivého ekvivalentu. Většina výpůjček, které jsou už dlouho používány, se s jazykem natolik szily, že už nejsou vnímány jako výpůjčky a zařadily se jako plnohodnotné lexikální jednotky daného jazyka. Jako příklady slov ve francouzštině, které dříve byly výpůjčkami, ale dnes už tak chápány nejsou, jsou uvedeny např. „*alcool*“, „*acajou*“, „*paquebot*“ atd.¹⁷

1.3.2 Kalk (calque)

Určitým druhem výpůjčky je i kalk, při kterém dochází k vypůjčení určitého výrazu a následnému překladu jeho jednotlivých komponentů. Například anglické „*compliments of the season*“ vytvoří ve francouzštině kalk v podobě „*compliments de la saison*“. Stejně jako u jednoduché výpůjčky je i u kalku možnost úplného začlenění do cílového jazyka až přestane být kalkem.¹⁸

1.3.3 Doslovný překlad (literal translation)

Tento překladatelský postup spočívá v doslovném překladu každé jednotky určitého sdělení za předpokladu, že výsledný překlad bude v cílovém jazyce gramaticky i sémanticky v pořádku. Jako příklad uvádí Jean-Paul VINAY a Jean DARBELNET:

„*I left my spectacles on the table downstairs.*“ – „*J'ai laissé mes lunettes sur ltable en ba*“

„*This train arrives at Union Station at ten*“ – „*Ce train arrive à la gare Centrale à 10 heures*“.

---

¹⁷ VINAY, J.-P a Jean DARBELNET. *Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation*. Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1995, str.32

¹⁸ Tamtéž, str.32

Doslovný překlad by mohl být nejjednodušším způsobem překladu, protože nevyžaduje změn, často ale na úkor přirozenosti jazyka.¹⁹

1.3.4 Transpozice (transposition)

Metoda transpozice slovního druhu spočívá v nahrazování jednoho slovního druhu jiným. Jedná se tudíž o slovo, které je určitým slovním druhem ve zdrojovém jazyce a které se do cílového jazyka přeloží slovem jiného slovního druhu. Toto slovo nese v cílovém jazyce stejný význam, anebo se stejného významu celkového sdělení jeho pomocí docílí. Transpozice slovního druhu je v praxi často používána a velmi důležitá, jelikož díky ní dochází k adaptaci překládaného sdělení jazykovému systému cílového jazyka. Transpozice je používána bez ohledu na jazykovou kombinaci, lze jí tedy použít ať už jde o překlad z francouzštiny do češtiny nebo například z francouzštiny do angličtiny.²⁰

Alena TIONOVÁ tuto metodu rozlišuje na transpozici slovního druhu a transpozici syntaktickou. Transpozici slovního druhu dále dělí na transpozici jednoduchou a dvojnásobnou. Druhy transpozice syntaktické, které mění funkci větných členů nazývá podle konkrétní změny, kterou způsobují.²¹

Na příkladu nalezeném v korpusu InterCorp je vidět, že francouzskou větu „*Selon le nabot, il y avait déjà quelques jours qu' on ne l' avait vu dans le café*“²² přeložil Stuart Gilbert do angličtiny jako „*The dwarf replied that he'd not shown up at the café for several days*“²³ Předložka „*selon*“ použitá ve francouzském originále, byla do angličtiny přeložena slovesem „*replied*“ i přesto, že angličtina zná doslovný překlad francouzského „*selon*“ jako „*according to*“ a další.

Dalším příkladem vyhledaným za pomoci korpusu InterCorp, je kniha *První muž (Le premier Homme)* od téhož autora, ve které se v původním znění vyskytuje věta „*Il avait mal connu Cormery selon lui, car ce dernier parlait peu.*“²⁴ Kateřina Vinšová ve

---

¹⁹ VINAY, J.-P a Jean DARBELNET. *Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation*. Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1995, str. 34

²⁰ VINAY, J.-P a Jean DARBELNET. *Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation*. Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1995, str.34

- ²¹ TIONOVÁ, Alena. *Francouzština pro pokročilé*. Praha: SPN, 1992. *Jazykové učebnice pro veřejnost*, str.284-293

²² CAMUS Albert, *La Peste*, Paris Gallimard, 1947

²³ CAMUS Albert, *The Plague*, New York Vintage Books, 1991, přeložil Stuart GILBERT

²⁴ CAMUS Albert, *Le Premier Homme*, Paris Gallimard, 1994

svém překladu z roku 1995 taktéž využila transpozice, když při překladu předložky *selon* nepoužila například českou předložku „podle“ ale sloveso „říkat“. „*Říkal, že Cormeryho moc nepoznal, protože byl málomluvný.*“²⁵ V obou případech jde ze strany překladatele o transpozici dobrovolnou. V obou cílových jazycích – češtině i angličtině existuje přímý překlad francouzské předložky „*selon*“ a v těchto případech záleželo pouze na rozhodnutí překladatele, jak slovo přeloží. Existují ovšem i případy transpozice nutné, kdy je překladatel nucen přistoupit k transpozici z toho důvodu, že dané slovo by nebylo možné do cílového jazyka přeložit a zároveň ponechat stejný slovní druh.

V závislosti na zaměňovaných slovních druzích se Alena TIONOVÁ blíže zabývá transpozicí českého adverbia do francouzštiny a transpozicí francouzského podstatného jména do češtiny. K těmto druhům transpozice dochází při překladech mezi francouzštinou a češtinou velmi často kvůli tzv. nominálnímu charakteru francouzštiny, tj. že se francouzština často vyjadřuje pomocí podstatných jmen. Například pro češtinu je mnohem přirozenější využít sloves a příslovčí místo opisných tvarů s podstatným jménem, takže k transpozici dochází poměrně často. Alena TIONOVÁ například vyjmenovává 10 nejčastějších ekvivalentů používaných ve francouzštině pro překlad českého adverbia. „*Neustále pláče*“ – „*Elle ne cesse de pleurer*“, „*Nenávistně na ni pohlédl*“ – „*Il lui jeta un regard plein de haine*“²⁶

1.3.5 Ekvivalence (equivalence)

Ekvivalence spočívá v překladu původního sdělení zaměněním daného výrazu jiným, který je v cílovém jazyce chápán stejně. Klasickým příkladem ekvivalence jsou překlady citoslovcí, ustálených slovních spojení, pořekadel atd., protože se jedná o nejpoužívanější a mnohdy i jediný možný způsob překladu. Takovéto jazykové útvary jsou jiné pro každý jazyk a jejich doslovný překlad by nedával smysl.²⁷

Jean-Paul VINAY a Jean DARBELNET sice zmiňují, že existují případy, kdy se doslovný překlad těchto útvarů ujal a začal používat, zároveň však upozorňují na fakt, že pokusy o vytvoření nových idiomatických výrazů by nikdy neměly být výsledkem překladatelovy práce, nýbrž spisovatelovým záměrem.

---

²⁵ CAMUS Albert, *První muž*, Praha Mladá Fronta, 1995, přeložila Kateřina VINŠOVÁ.

²⁶ TIONOVÁ, Alena. *Francouzština pro pokročilé*. Praha: SPN, 1992. Jazykové učebnice pro veřejnost. Str 291

²⁷ přeloženo z *Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation*. Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1995., VINAY, J.-P a Jean DARBELNET, str 38

Za příklad ekvivalence uvádějí onomatopoeie a přísloví. Jedním z druhů onomatopoeických slov jsou zvuky zvířat jako např. „*cocorico, miaou, hi-han*“ a jejich anglické ekvivalenty „*cock-a-doodle-do, miaow, heehaw*“. Dále jako zástupce ekvivalence nabízí například francouzské přísloví „*il pleut des cordes*“ a jeho anglický protějšek „*It is raining cats and dogs.*“

Ekvivalence by mohla být zaměněna za jiný překladatelský postup, kterým je adaptace. Tyto dvě metody by ale měly být rozlišovány především proto, že se používají jinak a v jiných situacích. Zatímco ekvivalence se používá v případech, kdy by doslovný překlad nedával smysl, adaptace se používá pro přiblížení reality mluvčím cílového jazyka, velmi často kvůli kulturním odlišnostem.²⁸

1.3.6 Adaptace (adaptation)

Poslední metoda, o které se zmiňují Jean-Paul DARBELNET a Jean. VINAY se podle nich nachází na samotné hranici překladatelských postupů. Podle nich by se adaptace dala popsat jako „situační ekvivalence“. Jde o změnu výpovědi, jejíž výsledek bude přirozený nejen pro jazyk, jak je tomu u ekvivalence, ale taky kulturnímu pozadí mluvčích cílového jazyka. Hraniční je proto, že překladatel nedodrží původní sdělení, ale zamění je za realitu, která představuje pro mluvčí cílového jazyka stejnou hodnotu, jakou má původní sdělení pro mluvčí zdrojového jazyka. K tomuto postupu se překladatelé obracují, v případě, že by v cílovém jazyce sdělení ztratilo na váze, protože jeho mluvčí mají jiné kulturní pozadí, a tudíž by sdělení nepochopili správně.

„*He kissed his daughter on the mouth*“ je do francouzštiny přeloženo jako „*il serra tendrement sa fille dans ses bras*“, protože původní sdělení by pro francouzské mluvčí mělo zcela odlišné konotace než pro mluvčí angličtiny. Tato radikální metoda je ale potřeba předem zvážit, protože může ovlivnit nadcházející vývoj v textu.²⁹

---

²⁸přeloženo z *Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation. Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1995., VINAY, J.-P a Jean DARBELNET, str 38*

²⁹ přeloženo z *VINAY, J.-P a Jean DARBELNET. Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation. Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1995, str 39*

1.3.7 Koncentrace (concentration)

Dalším způsobem překladu je koncentrace, kterou sice Alena TIONOVÁ řadí k transpozici, na druhou stranu jí ale věnuje zvláštní pozornost. Koncentrace je zmiňovaná zvlášť, protože se jedná o specifický druh transpozice, při kterém dochází ke zkracování sdělení tím, že se původní sdělení dá v cílovém jazyce vyjádřit kratší formou. V praxi často dochází ke koncentraci při překladu z francouzštiny do češtiny, kvůli již zmiňovanému nominálnímu charakteru francouzštiny. Ta oproti češtině používá mnoho opisných tvarů, které lze při překladu snadno zkrátit pomocí českých příslovcí.

« *De façon générale, on peut procéder de deux façons pour estimer l'annuité successorale dans un pays donné* ». ³⁰

„*Roční objem dědictví ve státě lze obecně odhadnout dvěma způsoby*“ ³¹

Ve francouzském originále použitý výraz „*de façon générale*“ by se sice do češtiny dal přeložit doslovně jako „*obecným způsobem*“, avšak tento výraz zní v češtině nepřirozeně a zbytečně dlouze. Spojení „*obecným způsobem*“ by sice v češtině našlo své uplatnění, v tomto případě je ale zvolený překlad „*obecně*“, s ohledem na přizpůsobení cílovému jazyku, namíste.

1.3.8 Diluce (dilution)

Diluce je opačným jevem koncentrace. Jde tedy o vyjádření podstaty krátkého textu opisným tvarem. Koncentrace a diluce jsou zrcadlově stojící a vzájemně fungující metody. Mluvíme-li při překladu z francouzštiny do češtiny o koncentraci, jedná se zároveň z pohledu francouzštiny o diluci. Z tohoto důvodu je Alena TIONOVÁ popisuje společně „*z hlediska češtiny koncentrace, z hlediska francouzštiny diluce*“ ³² a uvádí příklady jako jsou:

D'un air obstiné – umíněně

Un rouge à lèvres – rtěnka

De mauvais gout – nevkusný

---

³⁰ PIKETTY Thomas, *Kapital 21*, Paris Editions du Seuil, 2013

³¹ PIKETTY Thomas, *Kapital v 21. století*, Praha Knižní Klub, 2015, přeložila Jana CHARTIER

³² TIONOVÁ, Alena. *Francouzština pro pokročilé*. Praha: SPN, 1992. Jazykové učebnice pro veřejnost, str.296

*Faire irruption – vtrhnout*³³

Alena TIONOVÁ samozřejmě upozorňuje i na fakt, že mnohé případy prodloužení či zkrácení překládaného sdělení nemohou být považovány za koncentraci ani diluci především kvůli syntaktickým odlišnostem jazyků. Jako příklady uvádí zdlouhavost opisného tvaru francouzského záporu „*ne pas manger*“ oproti českému „*nejíst*“, anebo používání pomocných sloves ať už češtinou nebo francouzštinou. „*Il a été*“ – „*byl*“ a „*je travaillerai*“ – „*budu pracovat*“. Označování těchto případů za koncentraci a diluci by bylo chybné právě proto, že jsou důsledkem různorodosti gramatických systémů, a ne nerovnosti lexikálních jednotek.

1.3.9 Étoffement

Francouzský pojem *étoffement* pochází z „*étoffer*“, tedy obohatit nebo zesílit. Podle Aleny TIONOVÉ se tedy jedná o nahrazení nejednoznačných výrazů z výchozího jazyka významově plnějším termínem v cílovém jazyce. Často se jedná o případ francouzských předložek, jako například „*à*“ a „*de*“ které jsou samy o sobě vágní a někdy dokonce ztrácí vlastní význam.³⁴ Jako typické příklady Alena TIONOVÁ uvádí třeba:

„*obraz na stěně*“ do francouzštiny přeloženo jako „*le tableau suspendu au mur*.“

„*cestující do Paříže*“ do francouzštiny přeloženo jako „*voyageurs à destination de Paris* »

V obou případech byla česká předložka do francouzštiny přeložená výrazem významově mnohem plnějším, než původně byla.

1.3.10 Dépouillement

Stejně jako v případě koncentrace a diluce je *dépouillement* zrcadlovým jevem k *étoffement*. Pochází od slova „*dépouiller*“ tedy „*zbavit*“, „*připravit oč*“, „*svléci*“.

- ³³ TIONOVÁ, Alena. *Francouzština pro pokročilé*. Praha: SPN, 1992. Jazykové učebnice pro veřejnost, str.296

³⁴ *tamtéž*, str 303

Častěji dochází k *étouffement* při překladech do francouzštiny, naopak při překladech do češtiny dochází spíše k *dépouillement*.³⁵

1.3.11 Modulace (modulation)

Poslední metodou, kterou Alena TIONOVÁ zmiňuje, je modulace. Podle její definice se jedná o změnu výpovědi, kvůli lepší adaptaci cílovému jazyku. Je možná pouze v případech, kde by doslovný překlad takzvaně nedával smysl i přes svou gramatickou správnost. Modulace se dělí na modulaci lexikální a syntaktickou. Zatímco první se týká jednotlivých slov, druhá se zabývá celými větnými strukturami. Na příkladech:

„*La branche a deux bras*“ – „*větev má dvě ramena*“

„*La cour fut envahie par les élèves*“ – „*Žáci vyběhli na dvůr*“.

1.3.12 Vypuštění výrazu a chybějící překlad

Kromě výše definovaných překladatelských postupů jsem do své práce zařadila i chybějící překlad. Nejedná se sice o konkrétně definovanou překladatelskou metodu ve výše uvedených seznámech, jde ale o jev, která se objevuje v překladech delšího textu, či věty samotné. V některých případech je možné postupovat takovým způsobem, že se některé lexikální jednotky nepřeloží vůbec. K takové situaci dochází, když je význam daného slova obsažen ve výsledném sdělení, a tudíž by jeho přítomnost byla nadbytečná. Roli, ale hraje také záměr překladatele nebo přirozenost jazyka. Z těchto důvodů se může překladatel rozhodnout vypustit určité prvky textu. Právě při překladu citoslovcí z francouzštiny do češtiny může docházet k jejich vypuštění bez zjevného narušení významu. Čeština oproti jiným jazykům totiž nevyužívá citoslovcí v takové míře a postačí si například s dějovými slovesy. Jako příklad chybějícího citoslovce v českém překladu lze uvést text jeden z nalezených textů v korpusu InterCorp:

„« *Olé , les enfants , amusez -vous , riez , olé , olé !* » et tout le monde riait.“³⁶

---

³⁵ TIONOVÁ, Alena. *Francouzština pro pokročilé*. Praha: SPN, 1992. *Jazykové učebnice pro veřejnost*, str 304

³⁶ SARTRE, Jean-Paul. *Le mur*. Paris: Gallimard, 1939

„Jen se bavte, dětiátka, jen se smějte! " a všichni se smáli.“³⁷

Na tomto překladu je vidět, že citoslovce „olé“, které by mohlo mít stejné použití v českém textu, nemá v tomto konkrétním případě žádný ekvivalent. Kontext, ve kterém se v tomto případě „olé“ nachází, nevyplňuje v českém překladu jeho význam. Překladatel zde uznal za vhodné výraz vypustit bez nahrazení jiným ekvivalentem. Jestliže se zaměříme na chybějící překlad konkrétního slova či výrazu, dal by se tento počín v některých případech považovat i za metodu transpozice. Vzhledem k tomu, že pro zachování původního sdělení s co možná největší přesností, by měl být význam slova obsažen někde jinde. V takovýchto případech se tedy jedná spíš o transpozici, protože vyjadřovaný význam se již nachází v jiném slově, které v přímém překladu nemusí být jeho ekvivalentem.

1.4 Závěr

I přesto, že lze překladatelské postupy rozdělit a různě definovat, nelze je úplně oddělit. Při překladu často dochází k prolínání těchto metod a mnohdy záleží také na odlišném chápání překladatelských postupů. Vzhledem k jejich doplňujícím se vlastnostem je nelze zcela oddělit. Například metody *étoffement* a *dépouillement*, nebo koncentrace a diluce se objevují společně v závislosti na pohledu. Při rozboru víceslovných výrazů se také mohou navzájem doplňovat a překrývat.

2 Závěr

V první polovině teoretické části práce se nachází srovnání definicí slovního druhu citoslovcí z různých pohledů. Nejen že je ukázán rozdíl, mezi českým a francouzským chápáním, ale také odlišnosti v definicích jednotlivých českých a francouzských jazykovědců.

Druhá polovina teoretické části práce, je věnovaná překladatelským metodám, které mají stejně jako slovní druh citoslovcí různá dělení.

---

³⁷ SARTRE, Jean-Paul. *Zed'. Vyd. 2., přehl. Přeložil Josef ČERMÁK, přeložila Eva MUSILOVÁ. Praha: Odeon, 1992.*

V následující části práce budou porovnávány překlady citoslovcí s připojeným komentářem o zvoleném způsobu překladu.

1. PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Metoda zkoumání

2.1.1 Český národní korpus

Vyhledávání jednotlivých francouzských citoslovcí a jejich překladů do češtiny proběhlo za pomoci jazykového korpusu InterCorp zpřístupněný díky projektu Český národní korpus.

Definice jazykového korpusu je na webových stránkách Českého národního korpusu uvedena takto: „*Jazykový korpus je rozsáhlý soubor autentických textů (psaných nebo mluvených) převedený do elektronické podoby.*“³⁸ Jako takový tedy slouží k vyhledávání a porovnání jazykových jevů a porovnávání jejich funkcí v závislosti na kontextu, ve kterém se nacházejí. V roce 1994 byl spuštěn akademický projekt s názvem Český národní korpus. Na jeho správě se kromě velkého množství externistů podílejí především pracovníci dvou ústavů FF UK, a to pracovníci Ústavu Českého národního korpusu a Ústavu teoretické a počítačové lingvistiky.³⁹ Dnes Český národní korpus zpřístupňuje mnoho korpusů s různými účely a různými zásadami užívání. Pro porovnávání překladů francouzských citoslovcí do češtiny bude v následující části použitý paralelní korpus InterCorp a texty v něm vyhledané.⁴⁰

2.1.1.1 Paralelní korpus InterCorp

Cílem paralelního korpusu InterCorp, je vytvoření rozsáhlé databáze cizojazyčných textů a jejich překladů do různých jazyků. Právě díky velkému množství textů pocházejících z různých jazyků, lze korpus využít pro různá vyhledávání. Jeho prostřednictvím lze porovnávat různé jazykové konstrukce nebo vyhledávat jednotlivé jazykové jednotky.

---

³⁸ <https://wiki.korpus.cz/doku.php/start>

³⁹ *tamtéž*

⁴⁰ Nádvořníková, O. – Vavřín, M.: *Korpus InterCorp – francouzština, verze 11 z 19. 10. 2018. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2018. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>*

Korpus umožňuje vytvoření takzvaných „subkorpusů“, které mají za úkol vybrat texty podle zadaných kritérií. Pro přesnější výsledky byl pro účely této práce vytvořen subkorpus českých a francouzských autorů. Nadcházející příklady citoslovcí vyhledané za pomoci paralelního korpusu pochází tedy výhradně z textů psaných v češtině a francouzštině. Překlady ze třetích jazyků by totiž mohly ovlivnit výsledky analýzy.

2.2 Vybraná citoslovce

Výčet zkoumaných citoslovcí v této části práce pochází z numerické verze slovníku *Le Petit Robert* zpřístupněné po registraci⁴¹. Ten pod heslem „*interjection*“ nabízí 223 příkladů tohoto slovního druhu, vždy spolu s definicí a praktickým použitím. Z tohoto seznamu se v textech zkoumaného subkorpusu jako citoslovce objevuje jen něco přes 60 procent.

---

⁴¹ *Dictionnaires Le Robert - Le Petit Robert de la langue française*. dostupné z <https://www.lerobert.com/>

2.2.1 Citoslovce z kategorie *jurons*

2.2.1.1 Citoslovce s významem spojeným s náboženstvím

2.2.1.1.1 Citoslovce odpovídající významu uvedenému v *Le Petit Robert*

Ze seznamu citoslovcí ze slovníku *Le Petit Robert*, a které se zároveň objevují v textech InterCorpu, je šestnáct výrazů s náboženským kontextem. Např.: „*sacrebleu*“, „*palsambleu*“, „*diantre*“ atp.

Z těchto šestnácti studovaných citoslovcí jich je patnáct použito ve významu, který jim přiřazuje slovník *Le Petit Robert* a jedno se ve svém použití od jeho definice odchyluje.

„*diantre*“, „*inch-Allah*“, „*Jésus*“, „*palsambleu*“, „*parbleu*“, „*pardi*“, „*pardieu*“, „*sacrebleu*“, „*sacrédié*“, „*sacredieu*“, „*saperlipopette*“, „*sapristi*“, „*tudieu*“, „*ventrebleu*“ a „*ventre-saint-gris*“

Překlady těchto citoslovcí do češtiny jsou různé a veskrze odpovídají náboženskému původu. Nejčastějšími překlady jsou „*sakra*“ a „*kruci*“ a jejich obdoby typu „*krucinál*“ a podobně. Jemnější formy překladu těchto citoslovcí, které se v databázi objevují, jsou „*propána*“, „*jemináčku*“ a „*u všech rohatých*“, které se ale objevuje pouze jako jediný překlad francouzského „*ventre-saint-gris*“.

Vzhledem ke srovnatelnému významu těchto citoslovcí, jsou i jejich překlady obdobného charakteru. Jejich užití je velmi volné, protože jsou si významově natolik podobná, že jsou zaměnitelná.

V těchto případech je i v překladu zachován původní slovní druh citoslovce a z tohoto pohledu se tedy jedná o metodu ekvivalence.

Výjimkou z této skupiny je citoslovce „*Jésus*“, které si v překladech ponechalo pouze výrazy spojené čistě s Kristem. Jsou jimi například „*Ježíš*“ a „*Ježíšmarjá*“. I u těchto překladů se dá mluvit o ekvivalenci, ale u výrazu „*Ježíšmarjá*“ je patrné i rozšíření textu, a tudíž se dle definice A. TIONOVÉ jedná o diluci.

2.2.1.1.2 Citoslovce neodpovídající významu uvedenému v Le Petit Robert

2.2.1.1.2.1 Citoslovce „*morbleu*“

Slovník *Le Petit Robert* řadí toto citoslovce do kategorie *jurons*. A s ohledem na jeho stavbu by mělo být podobného významu jako výše zmíněná citoslovce s náboženským původem.

V subkorpusu jsou pod heslem „*morbleu*“ pouze dva vstupy. V jednom případě je zkoumané „*morbleu*“ výrazem překládaným a ve druhém je samo překladem.

1) *Camille ... Camille ... » grinçait le parquet , « Retiens -nous ... » suppliaient les vieilleries , « Morbleu ! pourquoi les Tupperware et pas nous ? »*⁴²

*Kamilo , Kamilo ... Parkety skřípaly a prosily , namaluj nás , nakresli nás , Kamilo! Proč kreslíš všechny ty košile , a ne nás ?*⁴³

2) *Vidiš , zapomněl jsem , vždyť my už nejsme .*⁴⁴

*Tu vois , j' oubliais , morbleu , que nous n' existions plus !*⁴⁵

Oba tyto vstupy, byť z odlišných zdrojových jazyků, mají společné, že v českém textu chybí ekvivalent k tomuto francouzskému citoslovci, který by odpovídal zařazení tohoto citoslovce ve slovníku do *jurons*, tedy nadávek. V prvním případě se tedy překladatel rozhodl nadávku vynechat, ve druhém případě ji naopak do francouzského překladu přidal. Takováto změna původního textu odpovídá metodě adaptace. Překladatel v tomto případě usoudil, že bude text pro mluvčí cílového jazyka lépe přijatelný, přidá-li citoslovce, které ve zdrojovém jazyce nefiguruje.

2.2.1.2 Ostatní citoslovce z kategorie *jurons*

Zbylá citoslovce z kategorie *jurons* nalezená v korpusu InterCorp jsou „*aïe*“, „*fichtre*“, „*merde*“, „*mince*“, „*pécaïre*“, a „*zut*“. Z těchto pěti je pro překlad nejzajímavější francouzský výraz „*merde*“ a jeho různá použití.

⁴² GAVALDA, Anna. *Ensemble c'est tout*. Paris: Le dilettante, 2006.

⁴³ GAVALDA, Anna. *Prostě spolu*. Praha: Mladá fronta, 2006.

⁴⁴ ŠOTOLA, Jiří. *Tovaryšstvo Ježíšovo*. Praha: Mladá fronta, 1969. Alfa (Mladá fronta).

⁴⁵ ŠOTOLA, Jiří. *La Nuit baroque*. Paris: Editions du Seuil, 1976

2.2.1.2.1.1 Citoslovce „aïe“

Citoslovce „aïe“ v kontextech nalezených v subkorpusu neoznačuje pouze projev bolesti mluvčího (viz níže), ale může spadat i do kategorie *jurons* vzhledem k tomu, že je použito jako překlad ekvivalencí pro české citoslovce „Prokrista“ jak je tomu v následujícím příkladu:

„Prokrista , to snad ne ... , “ zaúpěl Matěj a položil hlavu na lavici . “⁴⁶
« Aïe ! aïe ! Pas croyable ! » Mateï plaqua son visage contre le banc. “⁴⁷

2.2.1.2.1.2 Citoslovce „pécaïre“

Citoslovce „pécaïre“ má v InterCorpu jeden vstup s překladem „do prkýnka“. V tomto případě se opět jedná o ekvivalenci a o diluci zároveň kvůli grafickému rozšíření textu z jednoho slova na dvě.

„Mais tirez , pécaïre ! Que je muse la salive à vous le dire ! “⁴⁸
„Říkám ti, abys koulel, do prkýnka, div si nevymluvím plíce ! “⁴⁹

2.2.1.2.1.3 Citoslovce „fichtre“

Citoslovce „fichtre“ se objevuje s překlady „zatraceně“, „sakra“, „kruci“, „hrome“, „jemináčku“.

2.2.1.2.1.4 Citoslovce „mince“

Francouzské „mince“ je v textech InterCorpu použito ve spojení „mince alors“ jako ekvivalent pro stejná česká citoslovce a jednou také jako překlad pro české „jářku“

" Jářku , " řekl Švejka , " jak dlouho se ještě budu ptát ? “⁵⁰
„Mince alors , dit Chvéik , combien de temps je vais encore le demander “⁵¹

---

⁴⁶ ŠABACH, Petr. *Babičky*. Praha: Paseka, 2002.

⁴⁷ ŠABACH, Petr. *Les mamis*. Paris: Parangon, 2003, přeložili CLING, Maud a PROCHÁZKOVÁ, Hana

⁴⁸ GOSCINNY, René; UDERZO, Albert. *Le tour de Gaule d'Astérix*. Dargaud, 1965

⁴⁹ GOSCINNY, René; UDERZO, Albert. *Asterix a cesta kolem Galie*. Praha: Egmont, 2004. přeložila NĚMCOVÁ, Edda

⁵⁰ HAŠEK, Jaroslav. *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. Praha: Baronet, 1996

⁵¹ HAŠEK, Jaroslav. *Le brave soldat Chvéik*. Paris: Gallimard, 1989, přeložili HOREJSI, Henry; ANCELOT, Claudia

2.2.1.2.1.5 Citoslovce „zut“

„Zut“ se v českých překladech objevuje jako „kruci“, „houbeles“, „houby“ „sakra“, „hergot“ a „hrome“

Stejně jako u první kategorie vyhledávaných citoslovcí, tak i zde je u všech používaná skupina stejných českých citoslovcí. S opětovným použitím metody ekvivalence.

2.2.1.2.1.6 Citoslovce „merde“

Výraz „merde“ ve slovním druhu citoslovcí může ve francouzštině zastávat dvě různé funkce. Na základě textů ve zkoumaném subkorpusu se jedná především o nadávku. V českých překladech zastupuje její význam velké množství možností. Nejčastějším ekvivalentem jí je české „sakra“. Další velmi častou možností, kterou překladatelé v tomto případě volili, jsou vulgarismy jako „prdel“, „kurva“ a jejich různé podoby. Méně časté jsou pak výrazy „zatraceně“, „do prkýnka“, „hrome“ a další s minimální četností výskytu.

Zvláštností francouzského výrazu „merde“ je jeho možnost nabýt charakteru zcela opačného výše zmíněným nadávkám. Mezi definicemi ve slovníku *Le Petit Robert* se také vyskytuje možnost: „Dire merde à qqn pour lui porter chance.“ V překladu: je možné někomu říci „merde“, a tím mu popřát štěstí. Použití „merde“ v tomto významu sice není tak časté, i přesto je ale francouzskými mluvčími užíváno. V subkorpusu lze najít dva příklady, kdy je „merde“ součástí výrazu, který je v obou případech překladem k českému „zlom vaz“.

1) Text, ve kterém se vyskytuje výraz „Tak zlom vaz.“⁵² Je v korpusu InterCorp zarovnan s překladem „Alors je te dis merde“⁵³

2) Druhým nalezeným případem je „Zlomte vaz!“⁵⁴ s překladem „Merde puisance treize!“⁵⁵

Francouzské „merde“ tedy spadá buď do kategorie *mot-phrase subjectif* splňuje-li funkci nadávky, nebo do kategorie *mot-phrase objectif* má-li být přáním štěstí jinému mluvčímu.

⁵² TREFULKA, Jan. *Veliká stavba*. 2. vyd. Brno: Atlantis, 1994. ISBN

⁵³ TREFULKA, Jan. *Le grand chantier*. Paris: L'Esprit des Péninsules, 1999.

⁵⁴ KOHOUT, Pavel. *Katyně*. Vyd. 5. Praha: Mladá fronta, 2000.

⁵⁵ KOHOUT, Pavel. *L'Exécutrice*. Paris: Albin Michel, 1980.

V prvním případě, kdy plní funkci nadávky je metodou překladu ekvivalence. V nalezených příkladech, kdy má za úkol popřát někomu štěstí lze hovořit o ekvivalenci, transpozici a diluci/koncentraci. Výraz „*Alors je te dis merde*“ je v češtině graficky kratší jednotkou „*tak zlom vaz*“, tudíž se jedná o diluci směrem do francouzštiny a koncentraci v opačném směru, zároveň se však jedná o transpozici slovního druhu, kdy se z českého „*zlom vaz*“ stalo francouzské „*je te dis merde*“.

2.2.2 Onomatopoická citoslovce

V textech subkorpusu lze nalézt 40 citoslovcí z kategorie onomatopoických, tedy zvukomalebných citoslovcí. Stejně jako u předchozí kategorie je lze rozdělit podle toho, zda jejich použití odpovídá jejich definici ve slovníku *Le Petit Robert*.

2.2.2.1 Citoslovce odpovídající významu uvedenému v *Le Petit Robert*

Citoslovce „*slurp*“, „*snif*“, „*tac*“, „*tic-tac*“, „*toc*“, „*meuh*“, „*miaou*“, „*paf*“, „*pan*“, „*pif*“, „*flac*“, „*atchoum*“, „*bang*“, „*bim*“, „*bing*“, „*boum*“, „*clic*“, „*clic-clac*“, „*couic*“, „*crac*“, „*ding*“, „*dring*“, „*floc*“, „*floup*“, „*gloup*“, „*ha*“, „*hé*“, „*ouah*“, „*coucou*“, „*zzzz...*“, „*ouah*“, „*panpan*“, „*pin-pon*“, „*broum*“, „*hi*“, „*hihan*“ a „*hihan*“, „*vlan*“, „*vroum*“ jsou ve vyhledaných příkladech použita ve významu, který jim přisuzuje slovníková definice. Ve většině těchto případů odpovídají překlady obvykle používaným citoslovcím pro daný zvukový projev.

Některá z nich mají jeden konkrétní význam, tudíž i jejich překlady odpovídají jednoznačnosti jejich významu. Např.:

„*slurp*“ – „*srk*“

„*miaou*“ – „*mňau*“

„*atchoum*“ – „*hepčík*“

Jiná mají více významů, které jsou však rozdílné a snadno poznatelné na základě kontextu ve kterém se citoslovce vyskytuje. Jedná se na příklad o:

„*snif*“ – „*čuch*“ nebo „*vzlyk*“

Ostatní sice odpovídají použitím významu určeném v jejich definici, jejich překlady jsou ale různorodější. Jejich ekvivalenty v češtině jsou snadněji zaměnitelné,

než je tomu u předchozí skupiny. Jedná se především o projevy vyjadřující zvuky pádu, bouchnutí něčeho o něco a různých úderů. Jako příklad lze uvést:

„paf“ – „paf“, „bum“, „plác“, „plesk“

„pan“ – „bác“, „bum“

„pif“ – „pif“, „bác“, „prásk“, „bum“

„toc“ – „toc“, „klep“, „tůk“

Všechna zvukomalebná citoslovce, která jsou v textech subkorpusu použita podle jejich definice jsou překládaná metodou transpozice, neboť je jejich protějškem v cílovém jazyce také citoslovce. Některá z nich jsou ale kromě ekvivalence také přeložena pomocí transpozice slovního druhu. Jedná se o tyto případy:

Citoslovce „tic-tac“ – sloveso „tikot“ nebo podstatné jméno „cvaknutí“

Citoslovce „meuh“ – citoslovce „mú“/“bú“ nebo podstatné jméno „bučení“

Citoslovce „hihan“/“hi-han“ – citoslovce „í á“, podstatné jméno „hýkání“ nebo sloveso „hýkat“.

Francouzština sice má výrazy „braiment“ pro „hýkání“ a „mugissement“ pro „bučení“, kvůli přirozenosti jazyka se ale překladatelé rozhodli pro překlad transpozicí.

2.2.2.2 Citoslovce odpovídající významu uvedenému v Le Petit Robert a významem mimo definici

2.2.2.2.1.1 Citoslovce „clac“

Francouzské citoslovce „clac“ není v textech použito pouze podle svého slovníkového významu podle kterého se jedná o „*Interjection imitant un bruit sec, un claquement.*“. Jde tedy o citoslovce znázorňující suchý zvuk, klapnutí. V následujícím případě je francouzské „clac“ přeloženo českým „mlask“, které svým významem neodpovídá výše zmíněné definici. Z kontextu není zřetelné, zda bylo použití v jiném významu i záměrem autora, nebo jen překladatele.

„Clotilde ! ... ouin ! clac ! momifies que veux -tu ! Gaston !...“⁵⁶

„Klotyldo ! " hvízd ! mlask ! " Chceš přes pusu ?...“⁵⁷

⁵⁶ CÉLINE, Louis Ferdinand. *D'un château l'autre*, Paris: Gallimard, 1957

⁵⁷ CÉLINE, Louis Ferdinand. *Od zámku k zámku*, Brno: Atlantis 1999, přeložila KARENINOVÁ,

2.2.2.3 Citoslovce neodpovídající významu uvedenému v Le Petit Robert

2.2.2.3.1.1 Citoslovce „ploc“

Příklady použití citoslovce „ploc“ nalezené v korpusu pochází z jednoho zdroje a nerespektují definici nabízenou slovníkem *Le Petit Robert*, podle které „ploc“ znázorňuje zvuk vydávaný při střetu s hladinou vody. „*S'emploie pour évoquer un bruit de chute, de heurt dans l'eau.*“⁵⁸

„*Prête à considérer comme une œuvre conceptuelle de tout premier ordre une retransmission , intégrale et sans commentaire , des internationaux de Roland-Garros sur France Culture : ploc ... ploc ... ploc ... ploc-ploc ... clapclapclapclapclap ! ...*“⁵⁹

„*Je schopná považovat za koncepční dílo prvního řádu neseštěňaný, nekomentovaný televizní přenos mezinárodních tenisových utkání ze stadionu Rolanda Garrose na programu France - Culture : pink ... pink ... pink-pink ... klapklapklapklapklap ! ...*“⁶⁰

V tomto kontextu má „ploc“ za úkol znázornit zvuky tenisového zápasu. Český překlad „pink“ byl zvolen dle kontextu místo použití překladu odpovídajícího slovníkové definici „ploc“, protože už jeho samotné použití ve francouzském znění této definici neodpovídá.

2.2.2.3.1.2 Citoslovce „ouin“

Le Petit Robert udává u citoslovce „ouin“ dva možné významy. Jednou možností je podle něj projev prasete. Podle druhé nabízené definice se jedná o „*Onomatopée exprimant un bruit de pleur, de sanglot.*“, tedy o projev pláče nebo vzlyků.

V nalezených textech korpusu bylo „ouin“ použito ve zcela jiném kontextu, a podle toho také přeloženo do češtiny.

„*Clotilde ! ... ouin ! clac ! momifies que veux -tu ! Gaston !...*“⁶¹

---

⁵⁸ *Dictionnaires Le Robert - Le Petit Robert de la langue française.* dostupné z <https://www.lerobert.com/>

⁵⁹ ASSOULINE, Pierre. *Double vie*, Paris: Gallimard, 2000

⁶⁰ ASSOULINE, Pierre. *Dvojitý život*. Praha: Motto, 2004. přeložila BELISOVÁ, Šárka

⁶¹ CÉLINE, Louis Ferdinand. *D'un château l'autre*, Paris: Gallimard. 1957

„" Klotyldo ! " hvízd ! mlask ! " Chceš přes pusu ?...“⁶²

V tomto příkladu je překladem k francouzskému „ouin“ české „hvízd“, protože citoslovce zde nemá za úkol znázornit pláč. V tomto kontextu bylo „ouin“ použito mimo nabízené definice slovníku *Le Petit Robert*.

---

⁶² CÉLINE, Louis Ferdinand. *Od zámku k zámku*, Brno: Atlantis 1999, přeložila KARENINOVÁ, Anna

2.2.3 Ostatní vybraná citoslovce

Zbylé, blíže zkoumané výrazy převzaté ze seznamu citoslovcí, by se kvůli jejich různorodosti daly nejlépe rozdělit na *mot-phrases objectifs* a *mot-phrases subjectifs*.

2.2.3.1 Mot-phrase objectif

Vyhledávaná citoslovce z kategorie *mot-phrase objectif* nalezená v textech korpusu jsou tato:

„aïe“, „adieu“, „ah“, „allo“/„allô“, „amen“, „blablabla“, „bravo“, „bravissimo“, „bye“/„bye-bye“, „basta“, „bernique“, „chut“, „ciao“, „dia“, „hue“, „eh“, „euh“, „eurêka“, „gare“, „hello“, „han“, „hem“, „hep“, „heu“, „hip“, „ho“, „holà“, „hum“, „lalala“, „là“, „mmm“, „motus“, „mouais“, „ô“, „ohé“, „olé“, „ollé“, „ouais“, „oui-da“, „oups“, „oust“, „ouste“, „pfft“, „pouah“, „psitt“, „psst“, „qui-vive“, „ras-le-bol“, „stop“, „taïaut“, „tchao“, „tchin-tchin“, „vive“, „youpi“, „zou“

Z těchto citoslovcí budou vybraná jen některá, na kterých bude představen způsob jejich použití a použitá metoda překladu.

2.2.3.1.1 Citoslovce odpovídající významu uvedenému v Le Petit Robert

2.2.3.1.1.1 Citoslovce „aïe“

Francouzské citoslovce „aïe“ spadá jedním ze svých významů i do této kategorie. Jedná se o význam znázorněný v následujícím textu:

Ce n'est pas juste , je me sens un peu faible ... Aïe ! Voici Assurancetourix , le barde !⁶³

To není spravedlivé , cítím se nějak slabý ... Hle ! Tady je bard Trubadix !⁶⁴

V případě, kdy se francouzské „aïe“ překládá do češtiny jako „hle“ se sice stále jedná o překlad ekvivalencí, význam citoslovce se ale značně odchýlil od původního citoslovce bolesti, překládaného jako „au“ atp.

⁶³ GOSCINNY, René; UDERZO, Albert. *Astérix le Gaulois*. Dargaud 1961

⁶⁴ GOSCINNY, René; UDERZO, Albert. *Asterix z Galie*. Egmont. 2001. přeložila CEPLOVÁ, Zuzana

2.2.3.1.1.2 Citoslovce „ah“

Francouzské „ah“ má podle slovníku *Le Petit Robert* hned několik významů, ve kterých se může objevit. Český překlad tohoto citoslovce je tedy potřeba přizpůsobit v závislosti na jeho použití v kontextu. Ve zkoumaném subkorpusu jsou k francouzskému citoslovci dohledatelné různé překlady. Nejčastějším překladem v korpusu je české příslovce „opravdu“. Tento překlad je tedy možné považovat za slovnědruhovou transpozici. I když by mohlo „opravdu“ ztratit svou původní hodnotu příslovce a zachovat si pouze vlastnost citoslovce.

Dalším velmi častým překladem francouzského „ah“ je české „aha“, jako výraz pochopení.

Josef Hendrich ve svém seznamu nejčastějších francouzských citoslovců a jejich překladů do češtiny udává „ah“ pouze s českým překladem „ach“. Upozorňuje také na fakt, že stejně jako u mnohých jiných citoslovců i „ach“ může znázorňovat povzdech radosti i bolesti a jiných, často protichůdných emocí.⁶⁵

2.2.3.1.1.3 Citoslovce „allo“/„allô“

Nejčastějším překladem k francouzskému citoslovci „allo“/„allô“ v textech subkorpusu je české citoslovce „halo“/„haló“. Toto citoslovce se převážně používá jako úvod telefonních hovorů. V těchto situacích je českému mluvčímu přirozené použití slova „prosím“. V některých textech v subkorpusu je skutečně překladem k francouzskému „allo“/„allô“ české „prosím“. V případě překladu „allo“/„allô“ jako „prosím“ je sice použitou metodou překladu slovnědruhová transpozice, ale především adaptace. Autor překladu v těchto případech nepoužil doslovného překladu „halo“/„haló“ ale upravil výpověď, aby lépe odpovídala mluvčím českého jazyka.

2.2.3.1.1.4 Citoslovce „amen“

Dalším citoslovcem, které si zachovává stejnou formu ve francouzštině i v češtině, je slovo „amen“. Jeho přenesený význam pro definitivnost se používá i v situacích ve

---

⁶⁵ HENDRICH, Josef, Otomar RADINA a Jaromír TLÁSKAL. *Francouzská mluvnice*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. str. 550

kterých se nejedná o modlitbu. I v takových případech se ale stále zachovává překlad jako „*amen*“, což je pro oba jazyky výpůjčka.

2.2.3.1.1.5 Citoslovce „blablabla“

Francouzské „*blablabla*“ je v češtině překládáno jako citoslovce „*blablabla*“, ale také jako podstatné jméno „*blábol*“. V prvním případě by se v závislosti na etymologii mohlo jednat o výpůjčku z francouzštiny, nebo o ekvivalenci, jestliže se toto citoslovce vyvinulo nezávisle v obou jazycích. V případě, kdy je „*blablabla*“ přeloženo jako „*blábol*“ se jedná o transpozici slovního druhu, kdy se při překladu z francouzštiny do češtiny stává z citoslovce podstatné jméno.

V jednom případě bylo francouzské „*blablabla*“ použito jako překlad pro české „*a jen se nepostodvacetiosminkuj*“.

„*Večerní překvapení začínající dotěrným dopisem. (A jen se nepostodvacetiosminkuj!)*“⁶⁶

„*Surprise du soir, qui commence par une lettre importune (blablabla !)*“⁶⁷

Z tohoto plyne, že se dá francouzské „*blablabla*“ použít i pro překlad vymyšlených jazykových jednotek, které nemají ve francouzštině svůj ekvivalent a nedají se dost dobře doslovně přeložit.

2.2.3.1.1.6 Citoslovce „bravo“ a „bravissimo“

Francouzské citoslovce „*bravo*“ je v subkorpusu zarovnané s českými ekvivalenty „*sláva*“, „*výborně*“ i se samotnou výpůjčkou „*bravo*“.

I přesto, že je „*bravissimo*“ stejně jako „*bravo*“ výpůjčkou z italštiny jak pro češtinu, tak i pro francouzštinu, k jejich překladu se nepřistupuje stejně, přestože se jedná o slova se stejným původem. „*bravissimo*“ je superlativem k „*bravo*“ a nemají tedy zcela totožnou hodnotu. „*Bravissimo*“ se nepřekládá a zůstává ve stejné formě i v češtině. Stejně jako výrazy „*bon appétit*“, nebo třeba „*bon voyage*“, které existují i v češtině ve své původní formě, má pro českého mluvčího i výpůjčka „*bravissimo*“ příznakovou hodnotu dokreslení atmosféry. V takovýchto případech lze přistoupit k překladu výpůjčkou místo doslovného přeložení do výrazů vlastních cílovému jazyku.

⁶⁶ MUCHA, Jiří. *Podivné lásky*. Praha: Mladá fronta, 1988.

⁶⁷ MUCHA, Jiří. *Au seuil de la nuit*. Marseille: Edition de l'Aube. 1991. přeložili TABERY, Karel a TABERY Françoise

1) „bravo“ jako „bravo“

„Très bonne réunion , Martine , bravo c' est du très bon boulot , tu es nouvelle ici ?“⁶⁸

„Velmi dobrá schůze , Martine , bravo , je to moc dobrá práce , ty jsi tady nová ?“⁶⁹

2) „bravo“ jako „sláva“

„Sláva , povedlo se to .“⁷⁰

„Bravo , c' est réussi !“⁷¹

3) „bravissimo“ jako „bravissimo“

„Bravissimo! s' écria une jeune fille à la robe bariolée telle qu' en portaient les paysannes de Hongrie.“⁷²

„Bravissimo!“ zvolala dívka v pestrých šatech, jaké se nosily v Maďarsku na vesnici.“⁷³

2.2.3.1.1.7 Citoslovce „bye“ a „bye-bye“

„Bye-bye“ tak jak jej uvádí Le Petit Robert, tedy s pomlčkou se v textech InterCorpu nenachází jako citoslovce. Hodnotu citoslovce má pouze ve formě „bye bye“ s mezerou místo pomlčky. V těchto případech je i v češtině zapsáno ve formě „bye bye“ a v jednom případě se objevuje jako překlad k „baj báj“

" Muž na druhém konci se vypořádal s astonishmentem ne tak úplně, jelikož po chvíli řekl : " Baj báj ! " - Já vás naučím, já vám dám! pravil jsem si nahlas vesele.“⁷⁴

" L' homme à l' autre bout n' a pas dû bien dominer l' astonishment parce que , quelques instants après , il a dit : " Bye bye ! " Je vous apprendrai ! Vous allez tous voir ! fis -je gaiement à haute voix.“⁷⁵

Kromě spojení „bye bye“ se „bye“ vyskytuje i samostatně stojící. Oproti jeho opakující se verzi je méně časté, ale má prakticky totožný význam. Na jeho místě stojí v českém jazyce samotná výpůjčka „bye“ a dále pak také překlady „ahoj“ a „čau“ ale i méně zřejmé varianty jako „šťastnou cestu“ nebo „zavolej mi“.

⁶⁸ BEIGBEDER, Frédéric. 99 francs. Paris: Éditions Grasset & Fasquelle. 2000

⁶⁹ BEIGBEDER, Frédéric. 99 franků. Praha: Motto, 2003. přeložila DEMLOVÁ Markéta

⁷⁰ ČAPEK, Karel. Dášeňka, čili, Život štěněte. Praha: Knižní klub, 2004.

⁷¹ ČAPEK, Karel. Dachenka ou la vie d'un bébé chien. Les Éditions du Sonneur. 2003. přeložili ARNODIES Anna a ARNODIES Jacques

⁷² TRISTAN, Frédéric. Les tribulations héroïques de Balthasar Kober. Paris: Gallimard. 1987

⁷³ TRISTAN, Frédéric. Hrdinné útrapy Baltazara Kobera. Praha DharmaGaia – Dauphin 2003. přeložil KALFÍRT, Oldřich

⁷⁴ VACULÍK, Ludvík. Český snář. Brno: Atlantis, 1990.

⁷⁵ VACULÍK, Ludvík. La Clef des songes. Arles: Actes Sud, 1989, přeložil RUBEŠ, Jan

2.2.3.1.1.8 Citoslovce „dia“ a „hue“

Dalšími výrazy, jejichž použití v textech InterCorpu stojí za pozornost, jsou francouzská citoslovce „dia“ a „hue“. Podle definice ze slovníku *Le Petit Robert* se jedná o pobídky, jimiž se koňům udává směr. Citoslovce „dia“ značí směr doleva a jeho českým protějškem je tedy „hot“. Opačný směr, tedy vpravo, udává „hue“, jehož ekvivalentem by v češtině bylo „čehý“. Další význam, který *Le Petit Robert* udává pro „hue“ je pobídka koně k chůzi, čemuž odpovídá české „hyjé“.

Překlady nalezené v textech subkorpusu odpovídají těmto významům s pár odlišnostmi. Kromě „čehý“ a „hyjé“, se francouzské „hue“ objevuje také jako překlad pro české „uá“. I v tomto případě se jedná o pobídku adresovanou koni.

" Uá , uá , " vykřikl vozka na ozvěnu . “⁷⁶

„Hue hue ! crie le cocher à l' écho . “⁷⁷

Přeneseným významem, ve kterém se tato dvě francouzská citoslovce používají, je označení pro hádku a rozpor mezi lidmi. Pro tento význam zaznamenává *Le Petit Robert* celý výraz „tirer à hue et à dia“, který existuje i v češtině ve formě „jeden hot a druhý čehý“.

2.2.3.1.1.9 Citoslovce „motus“

Podle definice slovníku *Le Petit Robert* je francouzské „motus“ „*Invitation faite à qqn de ne pas répéter, ébruiter qqch*“⁷⁸ Podle definice jde tedy o citoslovce, které má za úkol někoho umlčet. Použití tohoto citoslovce v textech InterCorpu této definici odpovídá. Nalezené překlady jsou různé a podléhají různým překladatelským způsobům. Nalezenými překlady jsou např.: „ani muk“, „pst“, „ticho po pěšině“ nebo „jazyk za zuby“. Kromě překladu „pst“, který byl nalezen za pomoci ekvivalence, se u všech zmíněných jedná o transpozici slovního druhu a diluci.

⁷⁶ LEGÁTOVÁ, Květa. *Želary*. Praha: Paseka, 2001.

⁷⁷ LEGÁTOVÁ, Květa. *Ceux de Želary*. Éditions Noir sur blanc. 2010. přeložila LAFERRIERE, Christine

⁷⁸ *Dictionnaires Le Robert - Le Petit Robert de la langue française*. dostupné z <https://www.lerobert.com>

2.2.3.1.2S jiným významem než tím slovníkovým

2.2.3.1.2.1 Citoslovce „badaboum“

Význam francouzského citoslovce „badaboum“ podle slovníkové definice v *Le Petit Robert* je „*Onomatopée évoquant le bruit d'une chute suivie de roulement.*“⁷⁹ Podle něj jde tedy o zvukomalebné citoslovce znázorňující zvuk pádu a jemu následujícímu rachotu. Mezi nalezenými překlady v subkorpusu se objevují české ekvivalenty jako „ratatabum“ nebo „bumbác“. V jednom případě bylo jako překlad francouzského „badaboum“ použitý výraz „štulec pod žebra“.

„*À partir de ce moment précis où ils sont en train de lui montrer sa nouvelle maison en guettant, mi-émus, mi-inquiets, ses réactions et ses commentaires (elle n' en fera pas) et jusqu' au prochain badaboum du destin - ce plaisantin - un vent tiède soufflera sur leurs visages fatigués*“⁸⁰

„*Od okamžiku, kdy jí začali ukazovat její nový byt, neustále marně čekali na její reakce a komentáře až do následujícího štulce pod žebra od osudu, toho šprýmaře. Vlahý vítr jim přitom osvěžoval tváře.*“⁸¹

V tomto případě již překladatelskou metodou není ekvivalence, jak je tomu u předchozích nalezených výrazů, nýbrž transpozice slovního druhu spolu s dilucí.

2.2.3.1.2.2 Citoslovce „bof“

Citoslovce „bof“ je dalším, které je možné přeložit velkým množstvím výrazů, poněvadž může mít mnoho různých významů. Podle slovníkové definice v *Le Petit Robert* je „bof“: „*Interjection exprimant le mépris, la lassitude, l'indifférence.*“⁸². Podle něj se tedy jedná o citoslovce znázorňující opovržení, znechucení nebo lhostejnost. Podle této definice se jedná o citoslovce patřící do kategorie *mot-phrase subjectif*. Z následujících příkladů je ale zjevné, že takovéto zařazení není pro všechna využití citoslovce „bof“ zdaleka dostačující.

---

⁷⁹ *Dictionnaires Le Robert - Le Petit Robert de la langue française.* dostupné z <https://www.lerobert.com/>

⁸⁰ GAVALDA, Anna. *Ensemble c'est tout.* Paris: Le dilettante, 2006.

⁸¹ GAVALDA, Anna. *Prostě spolu.* Praha: Mladá fronta, 2006.

⁸² *Dictionnaires Le Robert - Le Petit Robert de la langue française.* dostupné z <https://www.lerobert.com/>

V dílech o Asterixovi využívá autor René GOSCINNY toto citoslovce v mnoha situacích. Nabírá zde i významů zvukomalebného charakteru. Autor jej použil pro vyjádření pohrdání, bezstarostnosti, pádu i nárazu. Objevují se tedy překlady „Pfff“, „Bof“, „bác“, „ále“, „žuch“ a „buch“ Některé, blíže popsané příklady:

1) „bof“ použité ve významu lhostejnosti

„Il nous traite avec condescendance ! Ça est là . Bof ! Ce nest pas quun petit poste avancé.“⁸³

„Bude nám ještě prokazovat milost ! Tady je to . Pfff ! Takové mrňavé předsunuté opevnění“⁸⁴

2) „bof“ použité jako zvukomalebné citoslovce pádu

„Il en reste encore un à bord ! Je vous lenvoie ! Bof ! ... 35 , 36 . Le compte y est !“⁸⁵

„Ještě nám tu jeden zbývá ! Hned vám ho hodím ! Bác ! ... 35 , 36 už to souhlasí !“⁸⁶

3) „bof“ použité jako projev bezstarostnosti

„Faudrait tout de même pas oublier de laisser un petit quelque chose à Appolon . Bof ! Il y en aura toujours assez !“⁸⁷

„Neměli bychom ale zapomenout nechat ždibec Apollónovi . Ále ! Vždycky něco zbyde!“⁸⁸

I přesto, že tento výraz nabývá v češtině tak rozdílných výrazů, všechny byly přeloženy za pomoci metody ekvivalence.

2.2.3.2 Mot-phrase subjectif

Zbylá citoslovce ze seznamu zmiňovaném v úvodu praktické části této bakalářské práce, která byla v korpusu InterCorp nalezena alespoň s jedním vstupem jsou: „aïe“, „berk“/„beurk“, „fi“, „miam“/„miam-miam“, „ouf“, „ouille“, „waouh“, „bouh“, „brrr“, „peuh“. Blíže zde bude popsána analýza jen dvě z nich – „aïe“ a „miam“.

---

⁸³ GOSCINNY, René. *Astérix chez les Belges*. Hachette 1999

⁸⁴ GOSCINNY, René. *Astérix u Belgů*. Praha: Egmont 2004. přeložila VINŠOVÁ Kateřina

⁸⁵ GOSCINNY, René. *Le tour de Gaule d'Astérix*. Dargaud 1965

⁸⁶ GOSCINNY, René. *Astérix a cesta kolem Galie*. Praha: Egmont 2004. přeložila NĚMCOVÁ

Edda

⁸⁷ GOSCINNY, René. *Astérix chez les Helvètes*. Hachette 1999

⁸⁸ GOSCINNY, René. *Astérix v Helvetii*. Praha: Egmont. 2000 přeložila VINŠOVÁ Kateřina

2.2.3.2.1 Citoslovce odpovídající významu uvedenému v Le Petit Robert

2.2.3.2.1.1 Citoslovce „aïe“

Citoslovce „aïe“ se kromě již zmíněného významu v kategorii *jurons* objevuje především jako pocitové citoslovce bolesti. Jeho nalezené překlady v češtině jsou teda „au“ a jiné jeho varianty jako „jau“, „jauvajs“ a „auvej“.

2.2.3.2.1.2 Citoslovce „miam“/„ miam-miam“

Francouzské „miam“, „miam-miam“, nebo opakované „miam miam“ je podle slovníku Le Petit Robert, „*exclamation exprimant le plaisir de manger*“⁸⁹. Jedná se tedy o výraz vyjadřující potěšení z dobrého jídla. Jeho použití v textech korpusu tomuto významu plně odpovídá. Nalezené překlady k tomuto citoslovci jsou dva: „mňam“ a „ham“ a jejich opakované varianty („mňam mňam“ atp.). Oba tyto překlady odpovídají metodě ekvivalence.

---

⁸⁹ *Dictionnaires Le Robert - Le Petit Robert de la langue française. dostupné z <https://www.lerobert.com/>*

ZÁVĚR

Stanoveným cílem v této bakalářské práci bylo analyzovat použití francouzských citoslovcí v paralelním korpusu InterCorp a jejich překlady do češtiny. Účelem bylo ověřit, zda kontexty jejich použití odpovídají jejich určené definici ve slovníku *Le Petit Robert*, a jakým způsobem se postupuje při jejich překládání.

Teoretická část byla zaměřená na rozbor definicí citoslovcí a posléze na definice překladatelských metod. V této práci se pracovalo s francouzskými i českými citoslovci, definice v teoretické části pochází tedy z gramatik obou těchto jazyků. Tyto definice byly do práce zahrnuty, protože bez pochopení vztahů mezi citoslovci a jejich členění, by nebyla možná následná analýza.

Na základě informací z použitých zdrojů bylo zjištěno, že tento slovní druh podléhá komplexnímu dělení, a to především na francouzské straně. Ve francouzských definicích existují různé výklady, které se liší i použitím základního pojmenování celé kategorie citoslovcí „*interjection*“, které může být nahrazeno pojmem „*mot-phrase*“. V prozkoumaných zdrojích zabývajících se českými citoslovci, bylo zjištěno, že rozdíly mezi jednotlivými přístupy nejsou tak markantní, jako je tomu v případě francouzských citoslovcí. I přesto se ale různá vnitřní dělení českých citoslovcí neshodují.

Právě komplexnost třídění a různé možnosti vnímání tohoto slovního druhu umožňují velkou volnost zacházení s citoslovci, což se projevilo v praktické části této bakalářské práce.

Po definování zkoumaného slovního druhu bylo možné přistoupit k metodologii překladu, kterou se zabývala druhá polovina teoretické části této.

V ní byly definované jednotlivé překladatelské postupy pocházející ze dvou seznamů zmiňovaných v odborné literatuře. Tato použitá dělení se sice v některých bodech shodují, liší se ale způsobem převodu sdělení ze zdrojového jazyka do jazyka cílového. Z tohoto důvodu byla vybrána tato dvě dělení, která se vzájemně doplňují.

Z této části vyplývá, že jednotlivé překladatelské postupy se překrývají a některé dokonce nemohou existovat samy o sobě.

Překladatel má za úkol zvolit pro každou situaci optimální metodu překladu, která bude nejenom co nejpřirozeněji odpovídat úzu cílového jazyka, ale zároveň bude reflektovat jeho záměr. Odpovídající přenos původního sdělení, tak aby se nevytratil nebo zásadně nezměnil jeho význam je samozřejmě prioritou. K tomuto jsou překladateli

k dispozici všechny dostupné překladatelské metody, z nichž má ve většině případů možnost volby. Zvolená metoda tedy nezávisí pouze na konkrétní situaci, ve které je použita, ale z velké části také na záměru překladatele.

V praktické části práce byla nejdříve představena metodologie, kterou byla zpracovaná následná analýza citoslovcí. Byl zde představen jazykový korpus InterCorp s jehož pomocí byla citoslovce vyhledávaná. Paralelní korpus InterCorp shromažďuje texty z různorodých zdrojů a jejich překlady do různých jazyků. Tím usnadňuje vyhledávání a porovnávání překladů za různým účelem.

Po představení způsobu práce s paralelním korpusem se v práci objevuje samotná analýza, tedy předmět praktické části této bakalářské práce.

Předmětem zkoumání bylo použití citoslovcí v různých kontextech a jejich následný překlad.

Zamýšlená hodnota daného citoslovce v daném kontextu, byla vždy nejprve porovnaná s definicí předloženou ve výkladovém slovníku *Le Petit Robert* a následně u něj byla určena použitá metoda překladu.

Následně bylo možné citoslovce rozdělit do skupin v závislosti na tom, která kritéria splňují.

Z počátečního seznamu slovníku *Le Petit Robert*, který obsahoval 223 vstupů pod heslem *interjections*, jich bylo v textech InterCorpu s alespoň jedním vstupem nalezeno 126.

Z těchto 126 vstupů se celkem čtyři, alespoň jedním svým významem odchýlila od definic, které jim přiřazuje *Le Petit Robert*. Ostatní nalezená a zkoumaná citoslovce splňují svým významem slovníkovou předlohu.

Z použitých překladatelských metod u jednotlivých citoslovcí je zřejmé, že nejčastějším způsobem používaným při překladu citoslovcí je ekvivalence. Dalšími použitými metodami nalezenými v této práci byly adaptace, transpozice, koncentrace a diluce. Analýza tohoto typu je složitější, neboť se překladatelské metody navzájem nevylučují a často jich bylo použito více než jedna.

Cílem této práce bylo zanalyzovat použití francouzských citoslovcí a jejich překladů do češtiny. Díky představeným definicím v teoretické části práce a výsledkům zjištěným na základě analýzy v praktické části je možné dojít k následujícím závěrům: Slovní druh citoslovcí je komplexní ve svých definicích a přístupech. Díky tomuto existuje určitá volnost, kterou mají mluvčí daného jazyka v chápání a používání tohoto

slovního druhu. Tato hypotéza byla potvrzena případy citoslovcí, které byly použity v kontextu čistě podle přání autora, a ne podle jejich úzu.

Také je díky výsledkům této práce možné konstatovat, že i přes většinové používání metody ekvivalence při překladech citoslovcí, se nedá říct, že by šlo o jedinou možnou volbu. Jak zde bylo dokázáno způsob jejich překladu závisí převážně na autorovi překladu a jeho analýze situace, čemuž může ve většině případů svůj překlad přizpůsobit podle potřeby.

V neposlední řadě je zřejmé, že citoslovce s podobným významem (ať už francouzská nebo česká) jsou velmi snadno zaměnitelná. K tomuto dochází především kvůli jejich vlastnosti zachycovat zvuky, které samy osobě nemají přesnou formu, která je jim jen složitě přidělitelná tak, aby mohla být přijatá všemi mluvčími jazyka.

RÉSUMÉ

L'objectif principal de ce mémoire de licence était d'étudier l'utilisation des interjections françaises et leurs traductions en tchèque. L'outil principal utilisé pour cette analyse était le corpus linguistique InterCorp.

Ce travail a été divisé en deux parties principales, dont toutes deux ont des sous-parties correspondant à leurs thématiques.

La première partie consacrée à la théorie est sous divisée en deux chapitres. Premièrement une description détaillée de la catégorie grammaticale des interjections est offerte. Nous y avons développé de différentes approches grammaticales. Les interjections y sont décrites non pas seulement à partir des grammaires françaises, mais également des grammaires tchèques. Cette partie est essentielle pour comprendre la complexité des interjections. Plusieurs divisions sont possibles pour cette catégorie grammaticale, en fonction de point de vue des grammairiens. Le terme *interjections* lui-même en tant que nom de toute la catégorie n'est pas accepté par tous les grammairiens. Les auteurs de l'œuvre *Le Bon usage*, André GOOSSE et Maurice GRÉVISSE, considèrent que les interjections appartiennent aux *mot-phrase*, catégorie de leur invention.

Les différences dans les définitions de l'interjections apparaissent aussi dans les grammaires tchèques. En tchèque les différences sont plus subtiles, que celles découvertes dans la partie française, mais elles existent tout de même.

Deuxièmement la méthodologie de la traduction est élaborée dans la partie théorique. Tout comme les définitions des interjections françaises et tchèques ont leurs différences, la division des procédés de traduction est soumise à plusieurs divisions. Les deux approches choisies pour ce travail sont différentes. D'une part Jean-Paul VINAY et Jean DARBELNET se concentrent plutôt sur la traduction de l'énoncé la mieux adaptée à la langue cible, alors que Alena TIONOVÁ insiste également sur les changement morphologiques et syntactiques lors de la traduction.

Comprendre les différentes méthodes de traduction a été important pour ensuite pouvoir analyser correctement les traductions des interjections.

Ce qui nous emmène à la partie pratique de ce mémoire de licence. Dans cette partie les interjections offertes par le dictionnaire Le Petit Robert ont été une par une recherchées dans les textes assemblés dans le corpus linguistique InterCorp.

Cet outil linguistique a été créé dans le but de simplifier des travaux de ce type. Les textes y sont alignés avec leurs traductions vérifiées. Cela permet une comparaison plus effective de différentes traductions.

Les interjections retrouvées dans l'InterCorp lors de l'analyse présentée ci-dessus ont ensuite été regroupées en fonction de trois critères.

Tout d'abord elles ont été réunies en fonction de leur appartenance aux différents classements définis dans la partie théorique. Ensuite en fonction de la correspondance entre leur sens dans le contexte et leur définition dans le dictionnaire Le Petit Robert. Et finalement la méthode de traduction utilisée dans les cas concrets est identifiée

Ces critères ont permis de révéler les résultats suivants :

1) L'interprétation du sens des interjections dépend de la position individuelle des locuteurs de la langue et non seulement de la définition dans les dictionnaires. Plusieurs représentant de cette catégorie grammaticale peuvent être utilisés dans un sens décalé et même opposé aux ceux proposés par le dictionnaire. Nous pouvons le voir dans l'exemple des interjections « *ploc* », « *ouin* » ou « *bof* ».

2) Les interjections n'appartiennent pas strictement à une seule catégorie. Leur appartenance à tel ou tel groupe dépend de leur interprétation par le locuteur qui l'emploie. Certains appartiennent déjà dans plusieurs de ces catégories avec leur définition dans le dictionnaire. Nous avons vu que les interjections comme « *merde* », « *aïe* » ou « *coucou* » appartiennent en effet à plusieurs catégories à la fois.

3) Les procédés de traductions peuvent être mélangés entre eux et ne sont pas utilisés en fonction de la catégorie des interjections qu'on est en train de traduire. Nous avons vu qu'au sein d'une même catégorie différentes méthodes sont utilisées. La méthode choisie dépend majoritairement de la décision du traducteur, car assez souvent il a le choix entre plusieurs méthodes dont aucune ne peut pas être jugée comme étant la plus mauvaise. L'exemples de « *í á* »/« *hýkání* » ou de « *merde* » - « *sakra* »/« *zlom vaz* ».

En conclusion nous pouvons constater que le but d'analyser l'utilisation et la traduction des interjections établie au début de ce mémoire de licence a été effectué et qu'il a apporté plusieurs conclusions sur ce sujet. Avec ce travail nous avons prouvé que la catégorie grammaticale des interjections est complexe et très compliquée dans ces définitions. Ces complexités causent par la suite d'innombrables possibilités d'utilisations, car il s'agit d'une catégorie très flexible au niveau de l'interprétation du sens. De ces faits, leurs traductions varient énormément. nous pouvons par la suite constater que les dictionnaires bilingues offrant seulement une ou deux traductions ne

sont pas suffisants. Cela est dû au fait que les interjections sont dépendantes du positionnement du locuteur et leurs utilisation et sens varie en fonction des individus.

BIBLIOGRAFIE

POUŽITÁ LITERATURA

GOOSSE, André a Maurice GREVISSE. Le Bon usage: Grévisse langue française. Paris: De Boeck Superieur, 2007

HENDRICH, Josef, Otomar RADINA a Jaromír TLÁSKAL. Francouzská mluvnice. 2., upravené vyd. Praha: SPN, 1992. Jazykové učebnice pro veřejnost.

KOMÁREK, Miroslav. Mluvnice češtiny: vysokošk. učebnice pro stud. filozof. a pedagog. fakult aprobace čes. jazyk. Praha: Academia, 1986.

TIONOVÁ, Alena. Francouzština pro pokročilé. Praha: SPN, 1992. Jazykové učebnice pro veřejnost.

VINAY, J.-P a Jean DARBELNET. Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation. Philadelphia: J. Benjamins Pub.. Co., c1995.

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. 2. vyd., opr. a dopl. Praha: Academia, 1994. ISBN 80-200-0493-9.

INTERNETOVÉ A ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Le Petit Robert : dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française : version numérique [cit. 2020-07-15]. dostupné z <https://www.lerobert.com/>

ŠTICHAUER, P. a VAVŘÍN, M.: Korpus InterCorp – francouzština, verze 11 z 19. 10. 2018. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupné z WWW: <http://www.korpus.cz>

TLFi. Le Trésor de la Langue Française informatisé [online]. ATILF [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <http://atilf.atilf.fr/>

LITERATURA VYHLEDANÁ V KORPUSU INTERCORP

ASSOULINE, Pierre. Double vie, Paris: Gallimard, 2000

ASSOULINE, Pierre. Dvojitý život. Praha: Motto, 2004. přeložila BELISOVÁ, Šárka

BEIGBEDER, Frédéric. 99 francs. Paris: Éditions Grasset & Fasquelle. 2000

BEIGBEDER, Frédéric. 99 franků. Praha: Motto, 2003. přeložila DEMLOVÁ Markéta

CAMUS Albert, La Peste, Paris Gallimard, 1947

CAMUS Albert, The Plague, New York Vintage Books, 1991, přeložil Stuart GILBERT

CAMUS Albert, Le Premier Homme, Paris Gallimard, 1994

CAMUS Albert, První muž, Praha Mladá Fronta, 1995, přeložila Kateřina VINŠOVÁ.

CÉLINE, Louis Ferdinand. D'un château l'autre, Paris: Gallimard. 1957

CÉLINE, Louis Ferdinand. Od zámku k zámku, Brno: Atlantis 1999, přeložila KARENINOVÁ, Anna

ČAPEK, Karel. Dášeňka, čili, Život štěněte. Praha: Knižní klub, 2004.

ČAPEK, Karel. Dachenka ou la vie d'un bébé chien. Les Éditions du Sonneur. 2003. přeložili ARNODIES Anna a ARNODIES Jacques

GAVALDA, Anna. Ensemble c'est tout. Paris: Le dilette, 2006.

GAVALDA, Anna. Prostě spolu. Praha: Mladá fronta, 2006.

GOSCINNY, René. Astérix chez les Belges. Hachette 1999

GOSCINNY, René. Asterix u Belgů. Praha: Egmont 2004. přeložila VINŠOVÁ Kateřina

GOSCINNY, René. Astérix chez les Helvètes. Hachette 1999

GOSCINNY, René. Asterix v Helvetii. Praha: Egmont. 2000 přeložila VINŠOVÁ Kateřina

GOSCINNY, René; UDERZO, Albert. Astérix le Gaulois. Dargaud 1961

GOSCINNY, René; UDERZO, Albert. Asterix z Galie. Egmont. 2001. přeložila CEPLOVÁ, Zuzana

GOSCINNY, René. Le tour de Gaule d'Astérix. Dargaud 1965

GOSCINNY, René. Asterix a cesta kolem Galie. Praha: Egmont 2004. přeložila NĚMCOVÁ Edda

HAŠEK, Jaroslav. Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války. Praha: Baronet, 1996

HAŠEK, Jaroslav. Le brave soldat Chvéík. Paris: Gallimard, 1989, přeložili HOREJSI, Henry; ANCELOT, Claudia

KOHOUT, Pavel. Katyně. Vyd. 5. Praha: Mladá fronta, 2000.

KOHOUT, Pavel. L'Exécutrice. Paris: Albin Michel, 1980.

LEGÁTOVÁ, Květa. Želary. Praha: Paseka, 2001.

LEGÁTOVÁ, Květa. Ceux de Želary. Éditions Noir sur blanc. 2010. přeložila LAFERRIERE, Christine

MUCHA, Jiří. Podivné lásky. Praha: Mladá fronta, 1988.

MUCHA, Jiří. Au seuil de la nuit. Marseille: Edition de l'Aube. 1991. přeložili TABERY, Karel a TABERY Françoise

PIKETTY Thomas, Kapital 21, Paris Editions du Seuil, 2013

PIKETTY Thomas, Kapitál v 21. století, Praha Knižní Klub, 2015, přeložila Jana CHARTIER

SARTRE, Jean-Paul. Le mur. Paris: Gallimard, 1939

SARTRE, Jean-Paul. Zed'. Vyd. 2., přehl. Přeložil Josef ČERMÁK, přeložila Eva MUSILOVÁ. Praha: Odeon, 1992.

ŠABACH, Petr. Babičky. Praha: Paseka, 2002.

ŠABACH, Petr. Les mamis. Paris: Parangon, 2003, přeložili CLING, Maud a PROCHÁZKOVÁ, Hana

ŠOTOLA, Jiří. Továřstvo Ježíšovo. Praha: Mladá fronta, 1969. Alfa (Mladá fronta).

ŠOTOLA, Jiří. La Nuit baroque. Paris: Editions du Seuil, 1976

TREFULKA, Jan. Veliká stavba. 2. vyd. Brno: Atlantis, 1994. ISBN

TREFULKA, Jan. Le grand chantier. Paris: L'Esprit des Péninsules, 1999.

TRISTAN, Frédéric. Les tribulations héroïques de Balthasar Kober. Paris: Gallimard. 1987

TRISTAN, Frédéric. Hrdinné útrapy Baltazara Kobera. Praha DharmaGaia – Dauphin 2003. přeložil KALFIŘT, Oldřich

VACULÍK, Ludvík. Český snář. Brno: Atlantis, 1990.

VACULÍK, Ludvík. La Clef des songes. Arles: Actes Sud, 1989, přeložil RUBEŠ, Jan